

Chavorrillos

d'avui en dia

Propostes de treball i de reflexió

AUTORES

Montserrat Bertran i Tenas (assessora LIC del Gironès)

Eva Darnés i Soms (educadora del grup juvenil Joves.com- Associació AASS)

Joves.com :

Mari Fernández i Fernández,

Dulcilla Heredia i Plantón,

Paco de la Torre i Pizarro,

Diego Fernández i Martínez,

Jesús Fernández i Plantón,

Chelo Marín i Heredia,

Fefilla Fernández i Fernández,

Dulce Fernández i Plantón,

Tina Heredia i Amador,

Fefa Fernández i Martínez,

Lola Amador i Amador,

Loli Fernández i Heredia,

Pamela Amador i Heredia,

Mari Escobar i Fernández,

Sandra Heredia i Heredia,

Pamela Fernández i Heredia,

Felina Fernández i Moreno,

Milagros Fernández i Moreno,

Vanesa Heredia i Moreno,

Antonia Heredia i Heredia,

Anni Fajardo i Gorreta,

Nani Muñoz i Fernández.

Disseny i edició: 24 imatges x segon

Il·lustracions: Quim Paredes i Baulida

Dipòsit legal: Gi-796/2006

**Aquest material ha estat elaborat en el marc del Pla Educatiu d'Entorn Sector Est / Programa de desenvolupament comunitari "Integrant accions".*

**Per alleugerir la lectura del document s'ha optat per suprimir la duplicació de gènere, tot i que això no vol suposar cap tractament discriminatori*

Chavorrillos

d'avui en dia

Sabem que al nostre barri, com en tants d'altres, hi ha coses que cal canviar. Però una de les qüestions que ens porta aquí són les ganes de canviar la imatge negativa que es té des de la ciutat de Girona d'un dels seus barris, el nostre. No diem pas que sigui perfecte, perquè no és així, però és important no caure en estereotips i prejudicis.

Cal conèixer les coses per parlar-ne i aquí teniu l'oportunitat per conèixer Joves.com, el Poble Gitano i el barri de Font de la Pólvora, que, com el vostre, és un barri de Girona.

En definitiva, volem viure en una societat més justa i sense discriminacions de cap tipus.

Chavorrillos

d'avui en dia

PER QUÈ

Perquè us volem animar a lluitar pel respecte entre cultures i perquè volem conservar la nostra.

Pensem que nosaltres, els joves, podem millorar la societat on vivim.

COM

Us proposem veure el reportatge i reflexionar tots junts sobre temes importants per als joves d'avui dia: la família, els estudis, la primera feina, la parella, la pròpia cultura, el nostre barri...

QUÈ PROPOSEM

Que conegueu realment com som, què pensem i quines són les nostres inquietuds i somnis.

Que es conegui la realitat del Poble Gitano a Catalunya, a Europa i arreu del món.

QUI SOM

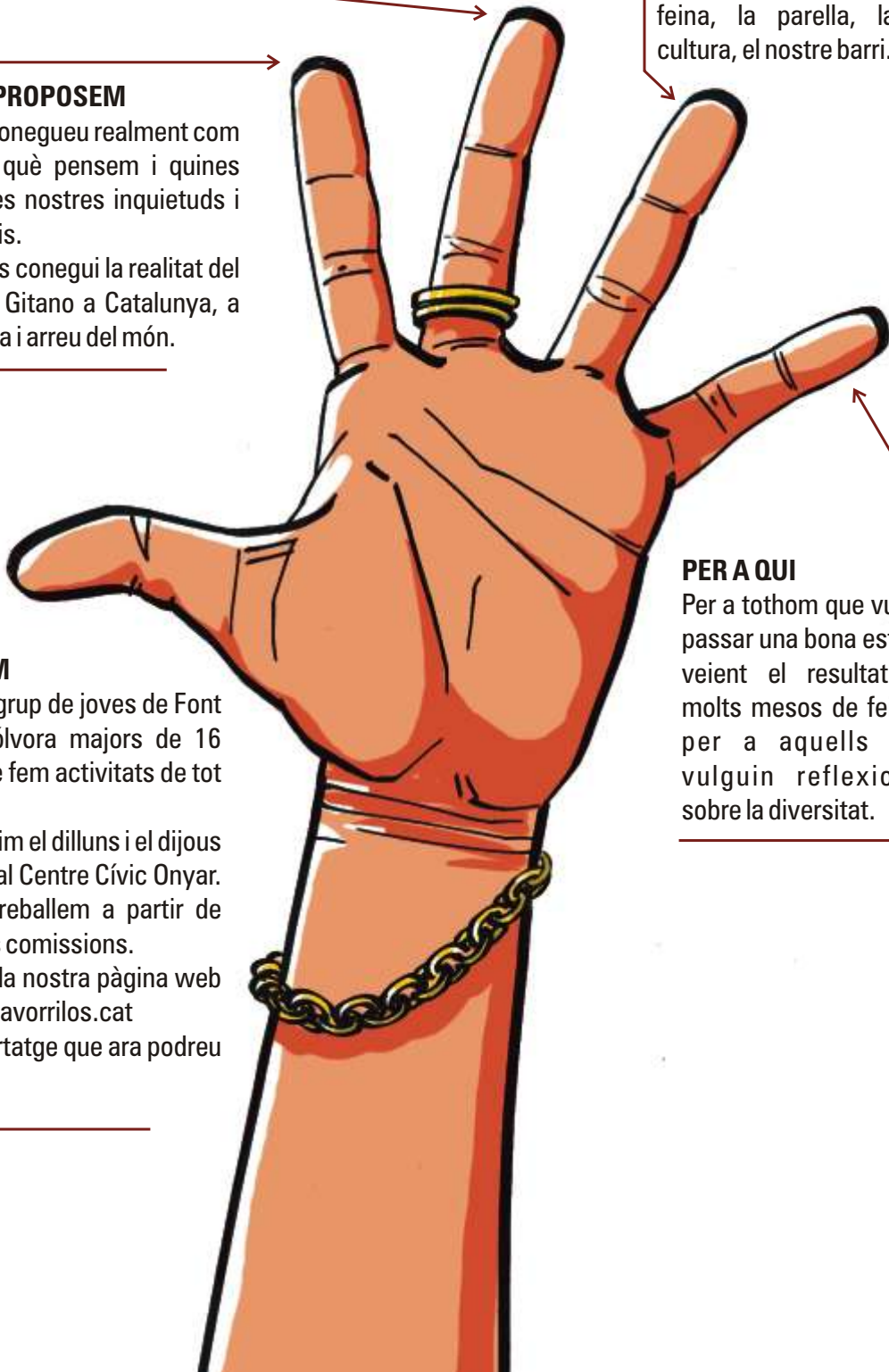
Som un grup de joves de Font de la Pólvora majors de 16 anys que fem activitats de tot tipus.

Ens reunim el dilluns i el dijous de 7 a 9 al Centre Cívic Onyar. També treballem a partir de diferents comissions.

Hem fet la nostra pàgina web www.chavorrillos.cat i el reportatge que ara podreu veure.

PER A QUI

Per a tothom que vulgui passar una bona estona veient el resultat de molts mesos de feina i per a aquells que vulguin reflexionar sobre la diversitat.

ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT

La presència a les aules d'alumnes de diferents ètnies i cultures és un fet. Davant d'aquest context social, cada vegada més multicultural, fa falta tenir noves actituds i estratègies.

Amb aquest material us proposem reflexionar, juntament amb els vostres alumnes, sobre les diferents comunitats que conformen la vostra aula, el centre educatiu, el barri i la ciutat.

Tanmateix, som conscients que el tractament de la diversitat cultural ha de fer-se de manera sistemàtica i explícita, integrada dins el currículum ordinari i evitar que sigui una activitat afegida o extraescolar, és a dir, que la seva planificació es faci des de les àrees curriculars (llengua, medi social o tutoria). Un programa amb menys de 10 o 12 activitats per trimestre no produeix cap canvi significatiu en les actituds dels alumnes. Per tant, la nostra proposta va encaminada a animar-vos a pensar i a complementar els vostres programes de tractament a la diversitat amb el punt de vista d'uns joves gitanos gironins.

El material parteix de tres premisses bàsiques:

- ⊗ La necessitat de conèixer la diversitat que conforma la nostra ciutat.
- ⊗ El fet de viure la interculturalitat com un fenomen enriquidor.
- ⊗ La conveniència de trencar amb estereotips i prejudicis, a partir de vivències de primera mà.

Consta de quatre blocs de treball, debat i reflexió: un, lligat al reportatge, els altres tres, de temàtica complementària. Cadascun d'ells es pot portar a terme i aplicar en l'ordre que més s'adigui a les necessitats del grup.

BLOC	SESSIONS	ÀREA DE REFERÈNCIA	CONTINGUTS
La projecció del reportatge "Chavorrillos d'avui en dia"	3 sessions	Socials, tutoria, llengua	Els objectius, els continguts proposats i els ítems d'avaluació.
El Poble Gitano	1 sessió	Socials, tutoria, llengua	La proposta de desenvolupament de l'activitat.
Els barris i la ciutat	1 sessió	Socials, tutoria, llengua	
D'on venim. Les migracions humanes	1 sessió	Socials, tutoria, llengua	Els materials

Al final hi trobareu:

- ⊗ Criteris metodològics.
- ⊗ Un apartat de paraules clau, que es poden tenir en compte per i durant el desenvolupament de les sessions.
- ⊗ Un apartat de preguntes per al debat, que pot ajudar el docent a dinamitzar-lo i/o generar-lo.
- ⊗ Un apartat amb els materials per a l'alumne.
- ⊗ Referències bibliogràfiques.

Abans d'iniciar les sessions de treball podeu consultar la pàgina web de Joves.com

www.chavorrillos.cat

Les propostes que presentem voldríem que servissin per conèixer, per viure i per actuar en la nostra societat.

Chavorrillos

d'avui en dia

BLOC:

Projecció del reportatge Chavorrillos d'avui dia

A QUI VA ADREÇAT:

Alumnat de 6è de primària, ESO i batxillerat

TEMPORALITZACIÓ:

3 sessions de 2 hores

OBJECTIUS	CONTINGUTS	AVALUEM
⊗ Activar coneixements previs entorn del tema. ⊗ Potenciar l'escolta activa. ⊗ Participar en l'escolta i la projecció del reportatge. ⊗ Relacionar la nova informació amb els coneixements previs. ⊗ Elaborar un text expositiu-explicatiu. ⊗ Elaborar un text argumentatiu oral formal. ⊗ Recapitular la informació.	⊗ La inserció laboral. ⊗ La cultura i les tradicions. ⊗ La parella i la sexualitat. ⊗ El barri i la ciutat. ⊗ Els estudis. ⊗ Els joves.	⊗ Si són capaços de participar en tota la dinàmica de l'activitat. ⊗ Si són capaços de generar noves idees i noves opinions. ⊗ Si són capaços d'elaborar un text expositiu-explicatiu. ⊗ Si són capaços d'expressar les seves idees argumentant correctament.

DESENVOLUPAMENT DE LES SESSIONS

Abans de res, cal dir que els continguts responen als temes que exposen els joves del reportatge. Proposem dedicar tres sessions a aquest bloc.

1a sessió

La presentació inicial va a càrrec dels mateixos protagonistes del reportatge.

Junts intentarem compartir tot allò que sabem del tema. De manera que és molt important que a l'inici del desenvolupament de l'activitat s'expliciti l'objectiu als alumnes i així serà més fàcil que plantegin ells mateixos les preguntes.

Després mirarem el vídeo i més endavant comprovarem tot allò que hem après de nou i que no sabíem, i quines actituds creiem que hem modificat o ens veiem amb cor de modificar a partir d'ara.

Hi ha dues parts fonamentals en el desenvolupament d'aquesta sessió: el que fem abans de veure el reportatge i el que fem mentre el veiem.

ABANS

Abans d'iniciar el reportatge partim dels aprenentatges previs del grup i propiciem una conversa que gestionarà el professor a partir de qüestions que ens poden servir de guia, però procurant també que surtin dels mateixos alumnes per intentar aconseguir un triangle interactiu mestre-alumne, alumne-mestre, alumne-alumne, com ara:

- ⊗ Teniu amics i/o coneixeu algú d'ètnia gitana?
- ⊗ Sabeu quina és la seva bandera i la seva llengua?
- ⊗ Coneixeu els fets més rellevants de la història del Poble Gitano?
- ⊗ Sabeu d'on vénen, quina és la seva procedència?
- ⊗ Què en sabeu, dels gitanos, i com ho sabeu? Ho heu vist? Ho heu llegit? Us ho han explicat? Qui us ho ha explicat?...

A partir de l'activació dels coneixements previs entorn del tema, anirem confeccionant un mapa d'idees, que al final del reportatge podrem completar.

Seguidament ens dividirem en grups d'entre 5 i 6 alumnes. S'explicarà que en el reportatge els testimonis parlen sobre diferents temes. Cada grup haurà de recollir el màxim d'informació d'un dels temes, parant-hi especial atenció. Els temes són els següents:

- ⊗ Anar a treballar. La primera feina.
- ⊗ La cultura i les tradicions del Poble Gitano.
- ⊗ La parella i la sexualitat.
- ⊗ Ser jove avui: somnis, preocupacions, oci.
- ⊗ El barri de Font de la Pólvora dins la ciutat de Girona.
- ⊗ Els estudis.

DURANT

Cada grup se situa i prepara el material necessari per prendre notes sobre el tema que els ha tocat o han triat (folis, bolígraf...).

Després de cada testimoni farem una pausa, per donar temps i ajudar a concretar les idees recollides, a més de posar ordre en la informació que hauran escrit. (1)

Es donarà un màxim de 10 minuts per poder contrastar la informació que ha recollit cadascú amb la resta de membres del grup. Una vegada posada la informació en ordre es torna a la projecció del reportatge.

Durant aquest procés cal comprovar les prediccions, fer-ne de noves i anar relacionant la nova informació amb els coneixements previs.

(1) Podeu utilitzar les taules de recollida de dades que trobareu a l'annex de materials per a l'alumnat.

2a sessió

Dedicarem aquesta sessió a treballar allò que fem després de veure un reportatge, és a dir, a posar en comú les informacions adquirides en la sessió anterior i al debat i a l'exposició d'opinions. La sessió consta de dues parts: per una banda, el treball i la discussió de grup, per l'altra, les conclusions conjuntes.

TREBALL DE GRUP

Cal que els alumnes recuperin les notes preses en la sessió anterior. Però en aquesta ocasió, un membre de cada grup formarà part d'un nou grup. Es preveu que cada nou grup estigui format per un màxim de 5 o 6 alumnes, cada un d'ells amb informació sobre un dels temes, de manera que, entre tots, tindran tota la informació. L'objectiu és que cada un dels alumnes exposi al grup la seva part, seguint els apunts que haurà pres durant la projecció, i que, una vegada recollida tota la informació, el grup compari i comentï les inquietuds, les pors, les expectatives dels protagonistes i les pròpies.

Entre tots hauran de gestionar la informació, per tant, cal que cada grup estableixi unes pautes (qui comença a parlar, com es gestiona la conversa...) i triï un portaveu, un moderador i, si cal, un secretari.

CONCLUSIONS

Proposem dues línies de treball, ambdues possibles i complementàries:

- ⊗ Què sabem i què sabem, posada en comú.
- ⊗ Quines preocupacions, reptes i somnis tenen els protagonistes i quins tenim nosaltres.(2)

3a sessió

En aquesta sessió es pretén fer un plantejament global de la força transformadora dels joves. Quins conflictes tenen els joves a nivell generacional? Què fan i com actuen els joves que se senten estigmatitzats per motius culturals? Quin és el paper de la dona jove d'avui, quins canvis vol provocar?

Proposem fer grups seguint la dinàmica de les sessions anteriors (puzle d'Aronson).

Es repartirà un full a cada grup i un retolador. Cada grup ha d'escriure 5 reptes o canvis que els toca afrontar o que volen provocar. És important fer un treball previ d'empatia. Els temes:

⊗ Família	⊗ Parella/sexe
⊗ Treball	⊗ Imatge
⊗ Oci	⊗ Violència
⊗ Educació	⊗ Diversitat cultural

(2)- A l'hora de fer l'exposició oral l'alumnat pot utilitzar els quadres orientatius que trobareu a l'annex.

BLOC:	El Poble Gitano
A QUI VA ADREÇAT:	Alumnat de 6è de primària, ESO i batxillerat
TEMPORALITZACIÓ:	1 sessió de 2 hores

OBJECTIUS	CONTINGUTS	AVALUEM
⊗ Activar coneixements previs entorn del tema. ⊗ Desvetllar les ganes de conèixer aspectes propis del Poble Gitano. ⊗ Reflexionar sobre semblances i diferències entre cultures. ⊗ Elaborar un text expositiu oral formal.	RESPECTE AL POBLE GITANO ⊗ Els orígens del Poble Gitano. - La bandera romaní. ⊗ La llengua. ⊗ La forma d'entendre la vida. ⊗ L'art del Poble Gitano a Espanya. ⊗ Les aspiracions del Poble Gitano. RESPECTE A LA COMPOSICIÓ TEXTUAL I ELS COMPONENTS DE LA COMUNICACIÓ ORAL ⊗ Característiques de la composició textual. ⊗ Característiques dels components de la comunicació oral. ⊗ Característiques del text expositiu.	⊗ Si tenen informació fonamentada sobre el Poble Gitano. ⊗ Si han sabut organitzar-se. ⊗ Si han participat en el desenvolupament de la sessió. ⊗ Si han sabut elaborar un guió del tema. ⊗ Si han sabut exposar el tema amb coherència, cohesió, adequació i aspectes gramaticals adients. ⊗ Si han ampliat el seu coneixement respecte al tema.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

És important que el professor plantegi bé l'objectiu de la sessió i que la consigna sigui clara. Amb aquesta activitat, es tracta de transmetre el que pretenem:

- ⊗ Sumar esforços i, entre tots i totes, aprofundir en el tema
- ⊗ Recollir informació d'un aspecte concret a partir dels materials que es proporcionin amb el propòsit de ser "experts" en aquell aspecte
- ⊗ Exposar-ho als companys
- ⊗ Construir nous coneixements entre tots

Proposem organitzar els alumnes en grups d'entre 5 i 6 alumnes. I cada grup ha d'assignar:

- ⊗ Un secretari
- ⊗ Un moderador
- ⊗ Un portaveu

(3) Utilitzeu els textos que trobareu a l'annex.

Cada grup esdevindrà "expert" en un aspecte concret. Els temes es repartiran segons els criteris del professor. Es proposen els següents:

- ⊗ Els orígens del Poble Gitano.
- ⊗ La bandera romaní.
- ⊗ La llengua.
- ⊗ La forma d'entendre la vida.
- ⊗ L'art del Poble Gitano a Espanya.
- ⊗ Aspiracions del Poble Gitano.

Aquest repartiment de tasques els permetrà construir coneixements de forma participativa, col·lectiva i compartida.

A cada grup se li proporcionarà:

- ⊗ un guió/pauta que l'ajudi en l'elaboració del text expositiu oral,
- ⊗ els textos, que seran la base del seu grup de treball. (3)

Proposem dedicar:

- ⊗ 45 minuts a la lectura, aprofundiment del tema i preparació del text expositiu que es presentarà, tenint en compte els diferents components de la comunicació oral,
- ⊗ 45 minuts a les exposicions orals
- ⊗ 20 minuts a les conclusions.

BLOC:

Els colors del barri i de la ciutat

A QUI VA ADREÇAT:

Alumnat de 6è de primària, ESO i batxillerat

TEMPORALITZACIÓ:

1 sessió de 2 hores

OBJECTIUS	CONTINGUTS	AVALUEM
⊗ Conèixer la diversitat que conforma el barri i la ciutat. ⊗ Conèixer el concepte de ciutadania. ⊗ Conèixer el concepte de barri. ⊗ Conèixer el concepte de ciutat. ⊗ Saber elaborar una definició.	⊗ La ciutadania. ⊗ La cohesió social. ⊗ La convivència. ⊗ La definició.	⊗ Si tenen coneixement de la població que conforma el barri i la ciutat. ⊗ Si són capaços de definir els termes barri, ciutat, ciutadà. ⊗ Si són capaços de definir correctament els termes proposats.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

"La formació de la ciutadania responsable, participativa i solidària exigeix un ensenyament fonamentat en la comprensió del món, que a la vegada condueixi a la comprensió entre els éssers humans que compartim aquest món "(4).

Aquesta sessió està pensada per fer una part de treball individual i una part de treball conjunt.

1a part (30 minuts aproximadament)

Aclarim com es fan les definicions (característiques morfosintàctiques). Donarem a cada alumne els termes que hauran de definir:

- ⊗ Barri
- ⊗ Ciutat
- ⊗ Ciutadà

A continuació, donarem a cada alumne un plànol de la ciutat (5). Farem un reconeixement dels diferents barris i els demanarem que situïn alguns punts de referència coneguts de la ciutat: la Devesa, monuments arquitectònics, edificis emblemàtics...

(4) Ensenyar a parlar i a escriure ciències socials. Montserrat Casas i altres. Premi Rosa Sensat de pedagogia 2004. p. 17

(5) Utilitzeu el plànol de la ciutat que trobareu a l'annex.

Caldrà localitzar el propi barri i delimitar-lo en color. Proposem que aquesta tasca es faci de forma individual, això ens ajudarà a valorar la capacitat de situació espacial dels nois i noies.

2a part (30 minuts aproximadament)

De forma conjunta, situem i pintem en el plànol els ciutadans segons la seva procedència (Catalunya, Estat espanyol, Marroc, Gàmbia...).

3a part (45 minuts aproximadament)

Observem l'acoloriment que ha sortit. A partir d'aquesta activitat, proposem reflexionar i debatre sobre la diversitat que conforma els barris i la ciutat.

Debat i reflexió: els colors de la ciutat.

Proposem algunes qüestions que poden ajudar el docent a dinamitzar la sessió de debat.

- ⊗ Quins sentiments provoca? Per què?
- ⊗ Com reacciones? Per què?
- ⊗ Creus que tots els barris tenen la mateixa diversitat social?
- ⊗ Per què creus que hi ha diferències entre els barris? Per què hi ha barris amb molta diversitat i d'altres on no n'hi ha?
- ⊗ T'agrada el teu barri?
- ⊗ Què és el que t'agrada d'altres barris i què voldries tenir en el teu? Per què creus que no ho tens en el teu barri?
- ⊗ Participes activament en el teu barri?
- ⊗ Quines estratègies uses per millorar les coses del teu entorn?
- ⊗ Et sents ciutadà de Girona? Per què?
- ⊗ Ets ciutadà vagis on vagis i vinguis d'on vinguis? Per què?
- ⊗ Quins són els sentiments que et fan sentir ciutadà?
- ⊗ ...

4r part. Conclusions

Tot debat hauria d'acabar amb unes conclusions. Entre tots i amb la tutorització del docent, intentem tancar la sessió amb un colofó que pot quedar escrit en forma de mural.

BLOC:	D'on venim
A QUI VA ADREÇAT:	Alumnat de 6è de primària, ESO i batxillerat
TEMPORALITZACIÓ:	1 sessió de 2 hores

OBJECTIUS	CONTINGUTS	AVALUEM
⊗ Exercitar en l'alumnat la capacitat de descriure, explicar, justificar, interpretar i argumentar sobre les migracions humanes. ⊗ Analitzar, debatre i valorar positivament les aportacions de les diferents cultures a Catalunya.	⊗ La demografia: immigració, emigració. ⊗ Tipus de migracions. ⊗ Causes de les migracions.	⊗ Si han utilitzat correctament les habilitats o competències lingüístiques i comunicatives. ⊗ Si l'alumnat s'ha mostrat receptiu a altres maneres de fer, ser i pensar.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Com a treball previ cal que els alumnes consultin a les famílies si hi ha hagut algun moviment migratori, tant a l'interior del territori com a l'exterior (7). És possible que molts d'ells, en un moment o altre de la seva història familiar, hagin viscut algun moviment migratori.

- ⊗ Observa el mapa del món(8) i descriu quin itinerari heu fet la teva família i tu fins a arribar a Girona. Si has nascut a Girona, intenta esbrinar si algú de la teva família procedeix d'algun altre indret i descriu quin itinerari van fer els teus avantpassats.
- ⊗ Fes l'anàlisi dels pobles i ètnies que conviuen a l'IES o a l'escola, al teu barri i a la teva ciutat.
- ⊗ Fes una anàlisi comparativa.
- ⊗ Senyala amb fletxes d'on venim i fins on hem arribat. Exposar-ho, dibuixar-ho i comentar per què.

(7) Utilitzeu la taula de recollida de dades que trobareu a l'annex.
(8) Utilitzeu el mapa del món que trobareu a l'annex.

ASPECTES METODOLÒGICS

- ⊗ Escolta activa i estructurada per tal de desenvolupar l'habilitat d'escoltar. Consta de tres parts: abans, durant i després.
- ⊗ Partir sempre d'allò que ja saben: aprenentatges previs.
- ⊗ Tècnica del puzzle d'Aronson.

Es tracta d'una tècnica de treball cooperatiu molt utilitzada i molt eficaç. És una tècnica que afavoreix les relacions multiculturals i ajuda a desenvolupar l'habilitat de veure les coses des de la perspectiva dels altres (empatia) i abandonar estadis egocèntrics.

Consisteix a agrupar els alumnes en diferents equips de treball. Cada alumne és responsable d'unes tasques, de manera que per acabar la totalitat del projecte fa falta que tothom elabori la seva part i la comparteixi amb els altres.

Hi ha dues fases de treball:

- Es forma part d'un grup que serveix per elaborar i preparar el tema, tots el mateix.
- Es formen grups amb un membre de cada un dels grups anteriors. Cada alumne actua com a expert de la seva part. Entre tots es va conformant el tema.

- ⊗ Tècnica de discussió en grup.

El professor presenta la tècnica (cal nomenar un secretari, un moderador i un portaveu; definir les normes de la discussió i el temps que s'hi dedicarà...), proposa els temes i proporciona materials als alumnes.

Amb aquesta tècnica els alumnes aprenen a exposar les seves idees, a respectar les dels altres i a construir nous coneixements.

RECURSOS I MATERIALS

El DVD Chavorrillos d'avui dia.

Materials per als alumnes: full guia de cada bloc temàtic, pauta per preparar la composició de les conclusions, guió per preparar l'exposició oral, textos, plànol de Girona, mapa del món.

PARAULES CLAU

Transmissió cultural, cultura, semblances, diferències i desigualtats, conflicte, contradiccions, intolerància, incoherència, discrepàncies, història, costums, tradició, semblances i diferències, estereotips, prejudicis...

PREGUNTES PER AL DEBAT

- ⊗ Creieu que tots els ciutadans reben el mateix tracte?
- ⊗ Creieu que els conflictes culturals i socials poden ser un punt de partida per al desenvolupament de les comunitats o bé penseu que són un obstacle?
- ⊗ Creieu que és possible el creixement personal sense conflicte?
- ⊗ Què penseu que és la cultura? Creieu que va evolucionant?
- ⊗ Com creieu que és la vostra cultura? Estàtica, homogènia, dinàmica, heterogènia...?
- ⊗ ...

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ⊗ SALES, A.; GARCÍA, R. **Programas de educación intercultural**. Editorial Desclee de Brouwer, s.a., Bilbao 1997
- ⊗ BLAI, F.; SALINAS, J.; SALVADOR, M. **Propuestas para un trabajo intercultural en la escuela**.
- ⊗ CASAS, M. et al. **Ensenyar a parlar i a escriure ciències socials**. Rosa Sensat. Col·lecció Premi de Pedagogia.
- ⊗ JORBA, J.; GÓMEZ, I.; PART, A. (1988) **Parlar i escriure per aprendre**. UAB:ICE
- ⊗ SAN ROMAN, T. **La diferència inquietant**. Fundació Serveis de la Cultura Popular. Ed. Altafulla (1994)
- ⊗ Materiales didácticos: **Conoce al Pueblo Gitano**. Movimiento contra la intolerancia.

REFERÈNCIES D'INTERNET

- ⊗ Pàgina de Joves.com
www.chavorrillos.cat
- ⊗ Materials sobre el Poble Gitano
<http://www.edualter.org/material/vld/gitanos.htm>
- ⊗ Pàgina web Asociación de enseñantes con gitanos
<http://www.pangea.org/aecgit/>
- ⊗ Edualter. Xarxa de recursos sobre educació per la pau, el desenvolupament i la interculturalitat
<http://www.edualter.org>
- ⊗ Unión romaní. Unión del pueblo gitano
<http://www.unionromani.org>
- ⊗ Fundación Secretariado General Gitano
<http://www.fsgg.org>
- ⊗ Associació Gitana de Dones Drom Kotar Mestipen
<http://www.dromkotar.org>
- ⊗ Portal de l'Educació Intercultural
<http://www.aulaintercultural.org>
- ⊗ Informació sobre el Flamenco
<http://www.usuarios.lycos.es/historiadelflamenco>
- ⊗ Associació gitana amb servei de traducció al romanés
<http://www.kaledorkayico.org>

PER A SABER MÉS

- ⊗ **Cuentos populares gitanos**. Diane Tong. Ed. Siruela (1998)
- ⊗ **Roma Paramici (cuentos gitanos)**. José Antonio Lago. Ed CIE-FUHEM (2003).
- ⊗ **Pont de Cultures: la cultura gitana**. Fundació Pere Closa, districte de Sant Martí. Edita ajuntament de Barcelona (2000)
- ⊗ **Primer manual de conversa Romanó-kalo**. Juan de Díos Ramírez-Heredia. Edita Unión Romaní
- ⊗ **Estudi sobre la població gitana de Catalunya, informe final**. Fundació Pere Tarrés (2005)
- ⊗ **Diversidad cultural y educación**. Xavier Besalú. Ed. Síntesis Educación.
- ⊗ **Plural**: educació intercultural 12-16. Xavier Lluch. Ed. Tàndem.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Ajuntament de Girona

